

137

Colecția POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

VICTOR BÎRLĂDEANU

DRUM BUN, SCUMPUL NOSTRU ASTRONAUT!

★★

EDITATĂ DE REVISTA ȘTIINȚA și TEHNICĂ

VICTOR BÎRLĂDEANU

DRUM BUN, SCUMPUL NOSTRU ASTRONAUT!

– Comedie lirico-fantastică în şase tablouri şi epilog –

*Lui Ivan Antonovici Efremov,
dascăl întru visare cu ochii deschişi*

★ ★

Colecţia „Povestiri ştiinţifico-fantastice"
Anul VI – Nr. 137

DRUM BUN, SCUMPUL NOSTRU ASTRONAUT!

Rezumatul fasciculei precedente :

Piesa „Drum bun, scumpul nostru astronaut!" are drept erou principal pe elevul Valeriu Tudoran din clasa a XI-a a unei școli dintr-o capitală de regiune. Valeriu împreună cu prietenii săi Cornel. Tomiță și Mioara se pasionează după astronautică și vor să realizeze un costum de cosmonaut. In năzuințele sale, Valeriu este ajutat de tatăl său, de profesorul său de matematici; Onoriu Cristea, precum și de un personaj nu tocmai obișnuit : „Mgipeslitaricovistamilinasti sau Omul de pe Planeta Necunoscută.

In drumul spre realizarea costumului, băieții întîmpină nu puține greutăți : în primul rînd, opoziția mamei lui Valeriu, grijulie de soarta băiatului. In al doilea rînd — și aci e vorba de ceva mult mai grav — ei se ciocnesc de urzelile unui grup de elevi invidioși pe succesele lui Valeriu, grup sprijinit de tatăl unuia dintre ei, profesorul Hariton, care are de multă vreme o rîcă împotriva inginerului Tudoran, tatăl lui Valeriu.

Grupul de invidioși ajung pînă la urmă să-i monteze lui Valeriu o adevărată înscenare : profitînd de dispariția unui termostat de la frigiderul din laboratorul școlii și auzind că Valeriu a avut nevoie de un termostat pentru costumul de cosmonaut, ei îl acuză de furt.

Coperta-desen: DUMITRU IONESCU

(Urmare din numărul trecut)

TABLOUL III

(Grădina cu cîțiva pomi fructiferi a profesorului Onoriu Cristea. In fundul grădinii — un fel de magazie de o formă ciudată, rod al bogatei fantezii a stăpînului acelor locuri. Grădina e înconjurată de un gărduleț care nu joacă alt rol decît acela de a exista pur și simplu, deoarece nu împiedică pe nimeni să treacă dincolo de el. In gard, la dreapta — o portiță, cu rol la fel de quasisimbolic.
Valeriu străbate grădina și îl întîlnește în cale pe profesor.)

VALERIU *(încurcat)*: Bună ziua, tovarășe profesor!

PROF. CRISTEA *(mînios)*: Bună, zici, țîncule? Ce fel de zi bună mai e și asta? Nu-i nevoie să-mi spui nimic, am aflat totul. Și tu, deși știai că te vînează de multă vreme, le-ai căzut în plasă ca un nou-născut...

VALERIU *(revoltat)*: Dar ce au cu mine? Ce le-am făcut?

PROF. CRISTEA: Ce le-ai făcut? Visezi! E de ajuns. Pentru unii e o insultă. Un atac direct. Personal.

VALERIU: Și ce vor?

PROF. CRISTEA: Să-ți atîrne bolovani de picioare. Să-ți frîneze zborul. Să te țină pe pămînt, acolo de unde ei nu pot niciodată să se înalțe.

VALERIU: Și de ce au ales tocmai calea asta?

PROF. CRISTEA *(pufnește supărat)*: Naiv mai ești! *(Se învîrtește supărat.)* Nu înțelegi, țîncule, că ei n-au alt mijloc să vă compromită în ochii clasei, ai școlii, decît dovedind că pe voi nu vă mînă în treaba asta decît ambiția de a vă afișa, de a vă evidenția, de a vă scoate voi în prim plan în dauna colectivului... Și că pentru asta nu vă uitați la mijloace, că sînteți în stare să vă călcați în picioare totul — cinstea, demnitatea...

VALERIU *(amețit)*: Noi sîntem în stare să...?

PROF. CRISTEA *(mînios la culme)*: Sînt oameni care nu-i pot măsura pe alții decît cu cîntarul propriilor lor cusururi... Nu pot admite că cineva poate fi harnic, că doar ei sînt leneși... Nu pot admite că cineva poate năzui ceva mai departe decît lungul nasului, că doar

ei n-o fac... Nu pot admite că cineva vrea și (*accentual*) trebuie să viseze, că doar ei trăiesc fericiți și fără asta...

VALERIU (*trist, abătut*): Aveți dreptate, tovarășe profesor... Și au dat lovitura acolo unde știau că mă lovesc mai tare... Acum...

PROF. CRISTEA: Acum, ce?

VALERIU: Mi-e în joc cinstea... Și visul... Și de vis mi-e legat totul: viața, tinerețea, zborul...

PROF. CRISTEA (*ironie aspră*): Și ce ai de gînd să faci?

VALERIU: Știu eu?

PROF. CRISTEA (*îl zgîlțîie*): Să lupți — asta trebuie să faci, țîncule! Doar n-o să mă faci de rușine? Întîi să lupți ca să descoperi adevărul și să destrami plasa de minciuni... Apoi să lupți ca să realizezi costumul... Să dovedești de ce ești în stare... (*mîndrie tinerească*)... de ce sîntem în stare noi, ăștia, tineri... Toate liniile paralele de pe lume se întîlnesc în voi, în tinerețea voastră... (*tușește amuzat*) și în a mea, firește... Căci tinerețea este infinitul, țîncule! (*Pleacă gesticulînd prin stînga.*)

(Chiar în clipa asta apar din dreapta Cornel, Toma, Mioara.)

MIOARA (*îi strînge mîna cu căldură lui Valeriu*): Mi-au povestit băieții, Valeriule. Să știi că eu...

VALERIU (*simplu, cald*): Îți mulțumesc, Mioaro. Ești un prieten adevărat, de nădejde. Pe tine mă pot bizui. (*Către toți.*) Și pe voi. Mi-ați dovedit-o. Acum însă de-abia vine încercarea cea mare. Trebuie să facem un plan amănunțit de acțiune. (*Fără să vrea, îl imită pe Cristea.*) Întîi să descoperim adevărul în legătură cu termostatul...

TOMA (*vesel*): Să facem, cum s-ar zice, pe detectivii... Mă recomand: Sherlock Holmes al XV-lea, regele copoilor. (*Către Cornel.*) Iar tu, Lungilă, ajutorul meu cel mai apropiat — faimosul doctor Watson. O să-ți șadă bine, tot îți iei tu din cînd în cînd aere doctorale...

CORNEL (*serios*): M-am gîndit și eu la asta... Am și un plan în cap...

MIOARA (*amuzată*): Ajutorul a luat-o înaintea maestrului...

TOMA (*condescendent*): Nu-i nimic... Eu încurajez inițiativa de jos...

VALERIU (*înviorat de optimismul prietenilor săi*): Și în al doilea rînd, trebuie să terminăm neapărat costumul de astronaut. Să dovedim de ce sîntem în stare... Căci tinerețea este infinitul, țîncilor!

(Intră — vorbind toți deodată — în magazia din fund. După cîteva clipe se furișează pe lîngă gard Ovidiu și Constantin. E vădit că au venit pe-aici cu intenția de a spiona. Nu trece însă mult și apare din dreapta Carmen îngîndurată.)

CARMEN (*îi zărește cu mirare*): Ce căutați voi aici?

OVIDIU (*e o clipă surprins, apoi își revine*): Luăm aer curat...

CONSTANTIN: Da, firește, luăm aer curat... După o zi de eforturi la școală, simți nevoia să respiri, să...
CARMEN: Aha, asta se numește respirație... Dar de ce tocmai aici?
CONSTANTIN: Nu știam că-i interzis.
OVIDIU (*se hotărăște să dea cărțile pe față*): Ei bine, de ce să mai ascundem? Doar nu sîntem copii... Vrem să vedem ce mai pun la cale amicii de acolo... Poate dăm și de urma termostatului furat...
CARMEN: Cum? Tu, Ovidiule, crezi că-i chiar adevărat?... Că Valeriu ar fi în stare...
OVIDIU (*masca jignirii*): Te-am mințit eu vreodată, Carmen? Tot liceul vorbește...
CARMEN (*nu poate concepe*): Dar nu, nu se poate! Valeriu nu poate fi un mincinos și un hoț... Un băiat care vorbește atît de frumos despre visurile lui...
OVIDIU: Întotdeauna oamenii mint frumos, Carmen...
CARMEN: Nu, hotărît, nu-l cred în stare pe Valeriu... Îl știu prea bine... Și nu de azi, de ieri...
OVIDIU (*ironic-veninos*): La tine, în lupta între sentimente și principialitate, oare întotdeauna înving sentimentele?
CARMEN (*se înroșește, deși face eforturi să pară că nu înțelege aluzia*): Ce fel de sentimente? Nu înțeleg...
OVIDIU (*ironie și, totodată, durere ascunsă*): Parcă poate înțelege cineva sentimentele femeilor? (*Brusc apăsat.*) Crezi ce vrei și cît vrei! La revedere... (*Pleacă împreună cu Constantin.*)
CARMEN (*rămîne cîteva clipe în cumpănă, vrea să se întoarcă din drum, dar apoi se hotărăște, deschide poarta și dă de profesorul Cristea care vine din stînga, cercetînd cu ochi de cunoscător pomii*): Bună ziua, tovarășe Pi... (*se fisticește*)... tovarășe profesor...
PROF. CRISTEA (*continuă nestingherit o conversație cu sine însuși*): ...Merilor le trebuie o văruială bună, că, ia te uită, afurisitele de omizi au și început să se urce... (*I se adresează lui Carmen, firesc.*) A, tu ești, Stratulat. Nu-i așa că nițel var nu le-ar strica? Pomu-i ca o ecuație de gradu-ntîi: primăvara nu cunoaște decît o singură necunoscută — varul.
CARMEN (*vrea să-l întrerupă*): Eu, tovarășe profesor...
PROF. CRISTEA (*n-o ia în seamă*): Simte nasul meu de grădinar bătrîn că anul ăsta o să se încovoaie pomii de fructe... Nici n-aș putea să-ți spun pe ce mă bizui dacă m-ai lua la bani mărunți. E așa, un fel de-al șaselea simț — simțul grădinăresc i-aș zice...
CARMEN (*hotărîtă*): Eu îl caut pe Valeriu Tudoran... Mi s-a spus de-acasă că după-amiază poate fi găsit uneori aici...
PROF. CRISTEA: Da, aici... Îi sînt prieten — cel puțin așa spune el... Și ce motive aș avea să nu-l cred? (*Vesel.*) De altfel eu, după orele de școală, sînt prieten cui vrea... Și lui Cornel, și lui Tomiță.

și Mioarei... Și ție... Vino aici la toamnă, cînd merii și prunii o să se prăbușească de roadă, și mănîncă din ei cît vrei. Îmi faci un serviciu, zău...

CARMEN: Unde-i Valeriu?

PROF. CRISTEA (*nedefinit*): Știu și eu?... Pe-aici... (*Pleacă spre stînga, apoi — parcă amintindu-și ceva — către Carmen.*) Nu uita, la toamnă vii cînd îți poftește inima, intri pe portiță fără să întrebi pe nimeni și mănînci cît poți... La revedere!

CARMEN: La revedere... (*ezită*)... tovarășe profesor...

(Carmen se apropie de magazie. În clipa asta dinăuntru se aude o mică explozie. Carmen se retrage cu cîțiva pași spre poartă. Din magazie ies amețiți și strănutînd Toma și Cornel.)

TOMA (*printre lacrimi și strănuturi*): Fir-ar să fie de fum... Poate-năbuși și-un taur.

CORNEL: Știința cere jertfe, Tomiță... (*Îl privește amuzat, printre lacrimi.*) Parc-ai fi Giordano Bruno pe rug...

TOMA: Mai bine pe rug decît în magazia asta... Vasăzică asta mi-a fost substanța lui Măliguță... I-am spus eu lui Valeriu să n-aibă încredere în el... A rămas un naiv și-un credul, Valeriu ăsta al nostru...

CORNEL (*o vede pe Carmen și începe să fluiere „Habanera", apoi cu cuvinte*): *L'amour est un enfant bohème...*

TOMA (*întoarce și el privirea, o vede și fluieră în continuare*): E clar... Mă duc să-i spun șefului... (*Intră în magazie.*)

CARMEN (*înaintează spre magazie*): Ce s-a întîmplat acolo?

CORNEL (*i se așază în cale*): Un simplu foc de artificii. În cinstea ta, Carmen.

CARMEN (*acră*): Mulțumesc. (*Curioasă.*) Dar ce faceți voi aici? (*Vrea să intre în magazie.*)

CORNEL (*îi barează drumul*): Ne jucăm. De-a v-ați ascunselea. (*Recită amuzat.*)

„Puii mei, bobocii mei, copiii mei!
Așa este jocul.
Îl joci în doi, în trei,
Îl joci în cîte cîți vrei.
Arde-l-ar focul!" *

CARMEN: Coșcogeamite găligani și de-a v-ați ascunselea... Răspunde-mi serios, Cornele!...

CORNEL: Serios! Ne pregătim pentru primul zbor în stele. Nu-i oare acesta cel mai formidabil joc de-a v-ați ascunselea?

CARMEN (*supărată*): Decît să-ți bați joc de mine, mai bine cheamă-l pe Valeriu!

---

* *Tudor Arghezi*: „De-a v-ați-ascuns..."

CORNEL : Ce-ai nevoie de el ? Doar la școală v-ați despărțit supărați... Și tu ești printre cei care cred că...

CARMEN : El s-a supărat.

CORNEL : Cel care biruie pe alții e puternic, cel care se biruie pe sine e și mai puternic.

CARMEN *(mirată)* : Ce vrei să spui cu asta ?

CORNEL : Nimic. Un vechi proverb chinezesc. Înțelepciunea popoarelor.

CARMEN *(înțepată)* : Înțelepciunea altora nu ți-o sporește întotdeauna pe-a ta proprie.

CORNEL *(zîmbet)* : Cine nu știe să danseze spune : „Ce strîmbă e podeaua asta !" *(Explicativ.)* Un vechi proverb indian.

(In clipa asta apare Valeriu, ciufulit și mînjit.)

CARMEN : Pe tine te căutam, Valeriule.

VALERIU *(sec)* : Știu.

CARMEN : Am venit aici pentru o discuție serioasă.

VALERIU : Una pe zi nu-ți ajunge ?

CARMEN : In alte zile, da. Astăzi, nu.

CORNEL *(se retrage zîmbind)* : Luna se ascunde-ntre nori cînd miroase-a furtună. Nu de alta, dar nu-i plac fulgerele. *(Explicativ, către Carmen.)* Aforismul ăsta e din producție proprie. *(Iese.)*

VALERIU : Ascult. *(Carmen tace.)* Ascult... *(Iar tăcere.)* Despre ce e vorba ?

CARMEN *(încet)* : E vorba de ceva grav, Valeriule...

VALERIU *(tresărire)* : Nici nu se putea altfel.

CARMEN *(răbufnire)* : De ce-ți bați joc de noi ? *(Încet.)* De mine.

VALERIU : Eu ?

CARMEN : Tu. Tu și nimeni altul. De ce nu ești sincer ?

VALERIU : Și în ce-ar consta sinceritatea ?

CARMEN : Sinceritatea are o singură lege : adevărul. *(Cu greu.)* De ce nu curmi odată tot scandalul ăsta cu termostatul ? De ce nu spui pur și simplu că ai nevoie de el pentru o treabă pe care o crezi importantă ? De ce fierbi întreaga școală cu un mister absurd, care tulbură zadarnic mințile ?

VALERIU *(își stăpînește greu revolta)* : Pentru asta ai venit aici ?

CARMEN : Nu. *(Pauză.)* Am venit să te rog... *(își smulge cuvintele cu cleștele)* să vă rog să mă primiți din nou în grupul vostru... Să lucrez cu voi la costumul de astronaut...

VALERIU *(apăsat)* : Legea noastră e încrederea. *(Ironie tristă.)* Și n-aș zice că tu... *(Intoarce capul.)*

CARMEN *(rar, încet)* : Eu am încredere în tine, Valeriule.

VALERIU *(se întoarce brusc)* : Incredere ? Atunci de ce te-ai grăbit să dai crezare celor care vor să mă murdărească cu noroi ? Celor care au pus la cale să ne zădărnicească în chip și fel experiența ?

CARMEN *(mirată)*: Cum?

VALERIU: Simplu... Bunul tău amic, Titi, mi-a răspuns la o rugăminte prietenească cu o doză de otravă...

CARMEN *(nu-i vine să creadă)*: Exagerezi...

VALERIU: Exagerez? Nu l-ai văzut mai înainte pe Tomiță tușind aproape sufocat?

CARMEN *(mirată)*: Da...

VALERIU: Încercase costumul în care pusesem preparatul adus de Titi... Și în loc să respire oxigen a respirat oxid de carbon...

CARMEN *(nu vrea să recunoască prea ușor evidența)*: O fi pur și simplu o greșeală de dozare... Sau o farsă...

VALERIU *(ironie amară)*: Farsă? Cu viețile oamenilor? Frumoasă farsă, n-am ce zice... *(Abrupt.)* La revedere! *(Se îndreaptă spre ușa magaziei, dar o forță neștiută îi îngreuiază și-i încetinește pașii.)*

CARMEN *(se îndreaptă spre portiță, cu pași la fel de grei, apoi deodată se întoarce)*: Valeriule!

VALERIU *(se întoarce)*: Ce-i?

CARMEN *(ezită, apoi)*: Nimic. *(Deschide portița, apoi o închide la loc, murmurînd.)* N-ai încredere în mine...

VALERIU *(ironie amară)*: Înțeleg. Îmi spui asta ca să nu ți-o spun eu ție. Metoda obișnuită a fetelor.

CARMEN: De ce nu vrei să-mi destăinui nimic din ce ascunzi aici *(arată locul inimii)* și aici *(arată fruntea)*? Am copilărit doar împreună, pe aceeași stradă...

VALERIU *(se apropie de ea)*: Cît de mult aș fi vrut, Carmen, ca tocmai tu să fii aceea căreia să-i deschid întotdeauna sufletul! Numai că tu...

CARMEN: Eu?!?

VALERIU *(se închide din nou în sine)*: Tu ești, desigur, o ființă practică. Și-ai ridicat întotdeauna un zid rece și... practic în jurul tău...

CARMEN: Te ții deștept și totuși n-ai înțeles că sînt ziduri anume făcute ca să fie dărîmate.

VALERIU *(mirare)*. Dărîmate...!?! *(Pauză plină de jocul privirilor.)*

(Carmen îl privește cîteva clipe, apoi, izbucnind în lacrimi, o zbughește pe portiță, dispărînd. Din magazie iese Cornel.)

CORNEL *(ironic)*: Cuceritorul Cosmosului nu-i în stare să dărîme un biet zid... un simplu zidulet... Cum ai să înfrîngi tu oare greutățile zborului în Univers?

(În clipa asta ies din magazie Tomiță și Mioara.)

MIOARA: Ce ne facem, băieți? Decît să tot filozofați despre chintesența cunoașterii universale, mai bine v-ați pune creierii voștri sa-

vanți la contribuție, să vedem ce ne facem cu substanța regeneratoare? Că doar pînă mîine dimineață orele sînt numărate...

TOMA: Cu ce înlocuim maltoza? Asta-i problema. Restul e — vorba lui Cornel — istorie...

(Toți tac, îngîndurați, și se învîrtesc în cerc. Deodată Valeriu tresare.)

VALERIU: Ia stați o clipă!

TOMA: Stăm. de ce să nu stăm? Ce altă treabă avem?

VALERIU: Hai să ne închipuim că ar veni pe pămînt o ființă de pe altă planetă...

TOMA *(îi pune mîna pe frunte și și-o retrage repede cu un gest expresiv)*: Frige!

VALERIU: De ce plecarea noastră spre alte lumi ți se pare ceva firesc și venirea altora pe planeta noastră nu?

TOMA: Păi noi sîntem oameni...

VALERIU: Și în alte sisteme stelare trăiesc ființe vii care gîndesc și seamănă cu noi, oamenii... Să zicem că ființa aceea ar veni de pe o planetă unde, în loc de oxigen, oamenii respiră fluor...

CORNEL: De ce tocmai fluor?

VALERIU *(zîmbește unui gînd ascuns)*: Așa mi-a venit... Ei bine, ce-ar folosi ea pentru regenerarea fluorului?

(Toți rămîn cîteva clipe pe gînduri.)

MIOARA: Oxigen.

CORNEL *(rar, luminat și el de idee)*: Deci noi ar trebui...

VALERIU *(triumfător)*: ...Să folosim fluor... E clar...

MIOARA: ...Și fluor avem destul în laboratorul nostru...

TOMA: Măi, în prezența atîtor minți geniale, simt că inteligența mea pălește...

MIOARA *(zorită)*: Nu mai avem o clipă de pierdut... Nu uitați! *(se uită la ceas)*, pînă la trenul de dimineață mai sînt opt ore.

(Valeriu se avîntă cu un chiot într-un dans amețitor în care-i antrenează pe toți ceilalți. Tocmai în clipa asta apare din nou profesorul Cristea, cercetîndu-și grijuliu grădina peste care sclipesc ultimele raze ale amurgului.)

VALERIU *(entuziasm fără margini)*: Tovarășe Pitagora... *(își dă seama)*... tovarășe profesor... vreți să mergeți cu noi în Lună?

PROF. CRISTEA *(amuzat)*: Nu, că acolo nu sînt pomi. Și eu, mă știți, fără grădină... ca și cum n-aș trăi...

VALERIU *(cuprinde cu un gest larg cerul)*: Să vă alegem atunci o stea unde să puteți cultiva meri și peri, și pruni, și gutui... Uite, o vedeți pe aceea... Nu, mai la stînga... Se vede aproape de constelația Lebăda... Lîngă imensitatea Căii Laptelui... Sclipește palid, ca un punct micuț, micuț de tot, aproape invizibil... Acolo o să vă ducem, tovarășe profesor, să vă plantați pomii cu fructe zemoase...

PROF. CRISTEA (*amuzat*): Nu zău, ţîncilor ?!? Şi cînd asta ? Nu de alta, dar ca să-mi fac din timp geamantanul...

VALERIU (*cu necaz*): Mai e pînă atunci, tovarăşe profesor. Cincizeci de ani-lumină de străbătut nu-i glumă. (*Arată spre Luna care a răsărit peste copaci.*) Să calce întîi pasul omenesc acolo... La numai 380.000 de kilometri... Ne-aşteaptă fanionul cu secera şi ciocanul... Mult însă n-o să ne mai aştepte!... Apoi...

MIOARA: Apoi? Ce va fi apoi?

VALERIU: Apoi va fi... totul...

CORNEL (*recită, simplu, cu faţa luminată de Lună*):

„Mii pustiuri scînteiază sub lumina ta, fecioară,
Şi cîţi codri-ascund în umbră strălucire de izvoară!
Peste cîte mii de valuri stăpînirea ta străbate,
Cînd pluteşti pe mişcătoarea mărilor singurătate!" *

CORTINA

TABLOUL IV

(*Peronul unei gări de provincie, în zori. Lumină puţină. Valeriu, pe gînduri, se plimbă singur pe peron. In mîini duce o valiză. Paşii săi au un ecou straniu. Dintr-un colţ întunecos se iveşte Omul de pe Planeta Necunoscută.*)

ODPN: Bună seara, pămînteanule!

VALERIU: Bună seara, Mgipeslitaricovistamilinasti...

ODPN: Mă mir...

VALERIU: De ce te miri? Că mă vezi în gară? Ehei, pînă la rachetodromul cosmic...

ODPN: De altceva mă mir: că te văd singur.

VALERIU: A, unde-mi sînt prietenii? (*Se uită la ceas.*) Ii aştept din minut în minut... (*Impacientat.*) De ce-or fi întîrziat?

ODPN: Nu eşti singurul...

VALERIU: Cum?

ODPN: Am spus: nu eşti singurul... (*Pauză.*) Nu eşti singurul om care aşteaptă în clipa asta în Univers... (*Trist.*) Poate că şi pe planeta aceea depărtată încă mă mai aşteaptă cineva...

VALERIU (*înfocat*): De ce poate? Sigur că te aşteaptă... Te îndoieşti? (*ODPN tace.*) Ai soţie? (*Tăcere.*) Iubită? (*ODPN dă din cap aprobativ.*) Doar n-or fi mai nestatornice fetele de-acolo decît cele de pe Pămînt... Te aşteaptă, fără îndoială că te aşteaptă...

ODPN (*aceeaşi enigmatică durere*): Numai dacă s-a înfăptuit vreo minune...

VALERIU: Minune? Ce fel de minune?

---

* *Mihail Eminescu*: „Scrisoarea I"

ODPN: Oare chiar nu înţelegi? În timp ce eu, străbătînd spaţiile cosmice cu o viteză de zeci de ori mai mare decît a luminii, am îmbătrînit doar cu doi ani, pe îndepărtata mea planetă au trecut peste o sută...

VALERIU *(pe gînduri)*: Da, o sută de ani lasă urme...

ODPN *(îi pune mîna pe umeri)*: Te-ai gîndit vreodată la asta, pămînteanule? Cînd te vei întoarce cîndva din necuprinsul astrelor, pe Pămînt se vor fi scurs secolele... și generaţiile... Nu vei mai găsi pe nimeni dintre cei dragi ţie... Va trebui să te reobișnuiești cu o lume nouă, cu alţi oameni, cu alte moravuri... Nu va fi ușor!

(Pauză)

VALERIU: M-am gîndit.

ODPN: Și... ești hotărît să nu te abaţi de pe drumul pe care ţi l-ai ales?

(Pauză)

VALERIU *(simplu)*: Da. Sînt.

ODPN *(după o pauză)*: Ce e-n valiza asta?

VALERIU: Un vis.

ODPN *(amuzat)*: A încăput?

VALERIU: Visul — nu. Realizarea lui — da.

ODPN *(îi place ideea)*: Valiza cu vise...

VALERIU: De fapt, fiecare valiză înseamnă o călătorie. Și fiecare călătorie e un vis...

(În clipa asta se aud pași. ODPN dispare în întuneric. Apar, cărînd fiecare cîte un geamantan, Tomiţă și Cornel, iar în urma lor Mioara.)

CORNEL: Cu cine vorbeai, Valeriule?

VALERIU *(pe gînduri)*: Cu nimeni.

TOMA: Na, oi fi și asurzit. Eu cu urechile mele ţi-am auzit glăsciorul. Cui îi spuneai: da?

VALERIU: Mie.

(Tăcere)

TOMA *(fluierat și gest semnificativ la frunte)*: Cînd omul începe să vorbească de unu' singur înseamnă că...

VALERIU *(taie scurt)*: Înseamnă că are multe să-și spună. Aţi adus valizele voastre?

CORNEL: Da. Tu ai adus-o pe-a ta?

VALERIU: Da. Uite-o! *(Tainic.)* Și, în plus, am pentru voi o veste care o să vă lase tablou...

TOMA *(poză expresivă)*: Ce mai! Eu sînt gata: Gioconda...

VALERIU: Glumești tu, glumești, Sherlock Holmes ratat, dar ai să rămîi cu gura căscată cînd ai să afli că am dat de-un fir care o să ne ducă drept la misteriosul termostat...

MIOARA: Păi... cînd ai avut vreme? Doar nu ne-am despărțit nici de cinci ore...

CORNEL: Cine doarme noaptea își irosește jumătate din viață.

TOMA: De ce ne frigi, Valeriule, pe cărbuni încinși? Dacă știi ceva, zi!

VALERIU *(mîna la buze)*: Toate la timpul lor... Pînă atunci însă... *(se aude un șuierat de locomotivă)* vine trenul...

MIOARA: Biletul l-ai cumpărat?

VALERIU: Ține-l! Pînă la București... Știi ce-ai de făcut?

MIOARA: La Gara de Nord. Coletăria rapidă.

VALERIU: Dacă există — la ultrarapidă.

TOMA: Ba chiar la ultrasuperrapidă...

(Prin fundul scenei trec neobservate două umbre care seamănă cu Titi și Ovidiu)

CORNEL: Tot nu înțeleg.

VALERIU: Ce nu înțelegi?

CORNEL: De ce e nevoie de plecarea asta la București? De ce trebuie să expediem valizele din București și nu de-aici, din gara noastră?

(Trec din nou cele două umbre care ar vrea să tragă cu urechea.)

MIOARA: Valeriu are dreptate. Trebuie să fim siguri că vor ajunge ultrasuperrapid la destinație.

TOMA *(către Cornel)*: Și apoi ce vezi rău într-o plimbărică la București?

VALERIU: Nu fi rău, Tomiță. Știi prea bine că Mioara pleacă pe economiile ei... *(Către Mioara.)* Ai destui bani?

MIOARA: Am! *(Se aude zgomotul roților trenului care se apropie.)* N-aveți nici o grijă. *(Îi salută militărește.)* Misiunea va fi îndeplinită!

CORNEL *(grijuliu)*: Nu mai e timp de declarații solemne. Fuga la tren! *(Ia o valiză și, urmat de ceilalți, tot cu valize, aleargă spre trenul care e în afara scenei. După un minut de oprire, se aude semnalul de plecare a trenului.)*

(În clipa asta cele două umbre de mai înainte se desprind de un zid și încearcă s-o șteargă.)

TOMA *(care i-a zărit, aleargă pe urmele lor)*: Stați, mă, ce-o luați așa la sănătoasa? Tot v-am dibuit...

(Cei doi, în care recunoaștem pe Ovidiu și Constantin, se opresc din fugă și trec cu pas domol și demn, nedînd nici o atenție celorlalți.)

CORNEL: Ce căutați, fraților, pe-aici? *(Tăcere.)* A, înțeleg, teribila poezie a gărilor... *(Grandilocvent.)* Șinele de oțel care, la lumina lunii, par două enorme spade înfipte în inima infinitului... Mirosul de cărbune, prevestitor de miresmele depărtărilor...

TOMA: E clar, ce mai! *(Îi înconjură amenințător pe cei doi.)* Numai că aici miroase a altceva, nu a cărbune... *(Se înfige în fața celor doi.)* De ce ne spionați, mă? Cine v-a pus?

OVIDIU: Noi vă spionăm? Auzi, Titi, ce e în capul ăstora!

CONSTANTIN *(flegmatic)*: Aiureală.

TOMA *(se repede la el)*: Îți arăt eu aiureală, mă Măliguță, mă Bleghilă, mă clopotniță neisprăvită, mă girafă împăiată! Ce cauți aici? *(Îl străpunge cu privirea.)*

CONSTANTIN *(se pierde)*: N-ai auzit? Poezia gărilor... Spade înfipte... Aia... infinitul...

CORNEL *(imitîndu-l pe profesorul Cristea)*: Am fost cu toții martori la o demonstrație convingătoare că zero e tot ce poate fi mai opus infinitului...

OVIDIU *(atacă direct și violent)*: Ce-i cu valizele pe care le-ați expediat?

VALERIU *(abia se reține să nu izbucnească)*: Am condus o prietenă la gară... Valizele erau ale ei.

CONSTANTIN: Și ce era în ele?

CORNEL *(ușoară ironie)*: Nu obișnuim să ne uităm în valizele altora...

TOMA *(veninos)*: Asta-i treabă de spioni, mă, și noi n-avem asemenea... preocupări.

VALERIU: E ceva nedemn...

OVIDIU: Lasă, că despre demnitate o să discutăm noi în altă parte! Dar ce căutați aici? Numai ca să conduceți o prietenă ați venit la cinci dimineața la gară? Pe cine vreți voi să îmbrobodiți?

CORNEL: Admirăm... stelele...

OVIDIU: A, da, nici n-am observat că șeful de gară și-a instalat un telescop pe acoperiș.

TOMA *(îi fulgeră prin minte o idee)*: Păi noi avem un motiv foarte serios... *(Pauză calculată, plină de încordare pentru Valeriu și Cornel.)* O așteptăm pe Nicoleta Vașcău... Trebuie să se întoarcă cu trenul de șapte jumătate de la campionatele școlare interregionale de atletism... *(Mîndru.)* Ce, credeți că noi umblăm în zori ca derbedeii, fără treabă?

(Se aud roțile unui tren care se apropie.)

CORNEL *(bucuros de întorsătură)*: Da, am venit să aducem campioanei noastre omagiul clasei pentru noile ei succese...

CONSTANTIN *(interesat)*: Ce succese?

OVIDIU *(vrînd să-i prindă)*: Da, într-adevăr, ce probe a cîștigat?

VALERIU *(repede, fără a sta pe gînduri)*: La optzeci de metri garduri și la disc...

TOMA *(îi trage un ghiont, apoi, în șoaptă)*: De unde știi, mă? *(Văzînd semnele desperate ale celuilalt.)* A, da, ea cu discul, știi voi, cînd aruncă odată ies scîntei...

CORNEL *(serios și aferat)*: Dar unde-s florile, băieți? *(Mutre desperate la ceilalți.)* Ţţţ, cum de le-ați uitat, fraților, acasă la Valeriu? Se poate? *(Semn la obraz.)*

(Valeriu, Cornel și Toma se îndreaptă către tren, spre formidabila uimire a celorlalți. Peste două minute cei trei apar la braț cu Nicoleta, îmbujorată de fericire.)

NICOLETA: Măi băieți, vedeți voi, chiar la una ca asta nu m-am așteptat... Sînteți niște bomboane fondante, nu altceva. Îmi dau și lacrimile de bucurie, zău așa.

OVIDIU *(se îndreaptă solemn spre ea)*: Eu și Titi am venit de asemenea să te felicităm. *(Șiret.)* Dar la ce probe ai cîștigat, Nicoleto? Că aici tocmai ne contraziceam... *(Trăsnet care se citește pe fețele celorlalți.)*

NICOLETA *(senină)*: Optzeci garduri și disc, specialitățile mele... *(Se înflăcărează.)* Cînd am luat discul *(face gesturile respective)* și m-am învîrtit o dată... *(îl pocnește pe Tomiță drept în falcă)*... Iartă-mă, Tomiță, te-am lovit?

TOMA *(cu mîna la falcă)*: Nu, m-ai mîngîiat.

NICOLETA *(continuă)*: ...Mi-am făcut un avînt formidabil... Pe urmă a fost simplu...

TOMA *(își freacă falca)*: Simplu, ce mai! Închipuiți-vă ce s-ar fi întîmplat dacă ar fi fost mai complicat...

NICOLETA: Hai, băieți, că-i tîrziu și-ai mei m-or fi așteptînd...

(Pornesc cu toții spre ieșire sporovăind, doar Tomiță rămîne în urmă și, în timp ce ceilalți ies, strigă.)

TOMA: Nicoleta!

NICOLETA *(îi lasă pe ceilalți, se întoarce din drum și îl privește mirată)*: Ce-i, Tomiță?

TOMA *(privind-o galeș, oftează din adîncul sufletului)*: Ah!

NICOLETA *(amuzată)*: Cea mai scurtă declarație din istorie... Altceva n-ai nimic să-mi spui?

TOMA *(jignit)*: Milady, prețuiți deci cantitatea și nu calitatea!?! A, păi atunci sînt în stare să vă fac cea mai lungă declarație din istorie... Să turbeze de invidie Cornel și Valeriu, nu alta... *(Cade într-un genunchi în fața ei.)* În viața mea, care a fost pînă nu de mult o noapte cotropită de beznele celor mai teribile catacombe, ai răsărit tu, astru luminos, izvorît din haosul lumilor, de la marginea galaxiilor, din strălucirea fără egal a milioanelor de ani-lumină, din amețitoarele spații ale Cosmosului, zămislind pe firmamentul tinerei mele vieți un soare de o magnitudine uluitoare, care-mi încălzește inima la vîlvătaia cuptorului său încins, dogorindu-mi gîndurile, avîntîndu-le spre piscurile nebănuite ale azurului imaculat care...

(În timp ce Tomiță își continuă cascada verbală și Nicoleta nu-și poate potoli hohotele vesele, cade sprințar

CORTINA)

TABLOUL V

(Camera lui Valeriu de la mansardă, „odaia cu stele" din tabloul I. De data aceasta vedem însă, pe un plan de sub ea, sufrageria în care-și petrece cea mai mare parte a zilei familia Tudoran. Mobilier simplu, dar ales cu gust. Acțiunea se va petrece alternativ pe cele două planuri. Prin urmare, în decursul acestui tablou luminile vor juca un rol de prim ordin.

La începutul tabloului, în încăperea de sus, Valeriu privește prin telescop cerul. Alături de el, în picioare, Omul de pe Planeta Necunoscută.

În încăperea de jos, tatăl lui Valeriu, inginerul Tudoran, dezleagă concentrat o problemă de șah.)

ODPN *(răsfoiește o carte din biblioteca lui Valeriu și izbucnește într-un rîs straniu)*: Trufie... sărmană, sinistră, caraghioasă trufie...

VALERIU *(privind mai departe prin telescop)*: Păcat omenesc.

ODPN: Aș zice — mai curînd — pămîntean. Auzi ce scrie poetul acesta:

„Pămîntul, oază unică a vieții,
pămîntul, cap încununat cu nimb,
pămîntul dăruit cu oxigen
pentru niște merite necunoscute,
plutește în oceanul fără maluri —
vas verde,
sub drapelul clorofilei." *

Dac-ar ști poetul cîte lumi dăruite cu oxigen incomparabil mai din belșug decît pămîntul există numai în supragalaxia noastră! *(Trist.)* Păcat că noi, oamenii planetei cu fluor, sîntem mai puțin norocoși! *(Ironie mușcătoare.)* De ce oare cei care sînt în relații atît de intime cu stelele le cunosc totuși atît de puțin? *(Brusc.)* Ei, ai găsit steaua mea? Ceva mai sus de Săgetător și mai jos de Șarpe... Intre Vultur și Scorpion...

VALERIU *(își desprinde ochii din telescop)*: Da, în constelația Opiuchus. Nimic de zis, e cam depărtișor pînă acolo...

ODPN: Și totuși cît de aproape! O fărîmă din imensitatea Universului. Ți-e frică?

VALERIU *(pe gînduri)*: Știu eu? Frică oare să fie? Nu, cred că mai curînd un soi de beție. Să te simți în stare să stăpînești spațiul și timpul — iată adevărata mîndrie omenească. Beția puterii.

ODPN: Primejdioasă beție. Cea mai primejdioasă. Pe orice planetă, în orice colț al Cosmosului. Puterea omului este capacitatea lui de a-și cunoaște limitele... și de a le depăși. A te cunoaște și a te depăși — iată suprema mîndrie omenească.

VALERIU *(cu necaz)*: Dar ce te faci, prietene, cînd cei din jur îți arată tot timpul mai ales limitele și nu-ți îngăduie nici măcar gîndul de a le depăși?

---

* *Ștefan Iureș*: „Impărăția oxigenului".

ODPNT: A le depăși?! Cît de ușor, de grațios, de zburdalnic sună aceste cuvinte în gura ta! Ele reprezintă însă luptă necurmată cu alții și cu tine însuți...

(Acțiunea se mută în încăperea de jos. Intră Elena Tudoran, în haine de stradă, și îl găsește pe soțul ei în fața tablei de șah, concentrat asupra problemei.)

ELENA (*dezbrăcîndu-se nervoasă de pardesiu*): O piesă nu vrei să sacrifici, Petre, dar pe fiu-tău îl sacrifici cu bună știință imaginației sale absurde și bolnăvicioase. Asta-i un sacrificiu care, te asigur, nu poate duce decît la mat... La cea mai groaznică înfrîngere care se poate întîmpla unor părinți...

TUDORAN: Educația copilului nu-i o partidă de șah. E ceva mai greu și mai complicat.

ELENA (*zbuciumul îi e vizibil în fiecare fibră a feței, în fiecare intonație*): Dac-ai ști, Petre...

TUDORAN (*nu-și ridică privirea de pe tabla de șah*): Știu.

ELENA (*privire neîncrezătoare*): Ce știi?

TUDORAN: Că noapte de noapte, ore de-a rîndul, nu-ți se prinde somnul de pleoape... Și că plîngi adesea pe ascuns ștergîndu-ți în grabă lacrimile cînd apar eu sau Valeriu... Și că în ultima vreme ți se întîmplă nu o dată să țipi în somn...

ELENA (*se cutremură la un gînd îngrozitor*): Da, țip, pentru că-l văd mistuit de focul soarelui... Sau înghețat de gerul lunii. (*Dureros.*) Doar e unicul nostru copil, Petre... Visul și speranța mea... De cînd l-am purtat aici, sub inimă, de cînd i-am dat viață din viața mea, de cînd... Dar ce poți pricepe tu? Ce pot pricepe bărbații din zbuciumul nostru, al mamelor?

TUDORAN (*ironie blîndă*): Pricepem și noi cîte puțin.

ELENA: Ce-i oare pentru tine Valeriu decît... (*Nu găsește cuvîntul.*)

TUDORAN: ...Decît visul și speranța... Ca și pentru tine...

ELENA: ...Numai că visul și speranța ta sînt undeva, în nu știu ce galaxie, iar ale mele pe pămînt. Fiecare tată vede în copilul lui — mai ales dacă-i băiat — o realizare a ceea ce n-a izbutit el să fie. Pe cînd noi, mamele, vedem în el ceea ce este: un copil, o ființă omenească lipsită de apărare, și atît.

TUDORAN: Vezi, asta-l jignește cel mai mult pe Valeriu... Și, să-ți spun drept, dac-aș fi în locul lui, m-ar jigni și pe mine...

ELENA: Știu, de-aceea l-ai și zăpăcit pe băiat și l-ai smuls din drumul lui firesc...

TUDORAN: Și care-i, după părerea ta, acest drum?

ELENA: Drumul meu și-al tău. Învățătura. Facultatea.

TUDORAN: Ai uitat, Elena. Amintește-ți că nici eu n-am fost dintotdeauna inginer... Și nici tu întotdeauna doctoriță. Adu-ți aminte cîtă foame și cît frig ai îndurat în spitalele războiului ca infir-

meră. Și cît de greu ți-a venit mai tîrziu să înveți medicina la peste 30 de ani, cu copil mic...

ELENA *(mîndră)*: Am învățat-o, asta-i principalul. Și dacă nouă ne-a fost greu, înseamnă oare asta că și copilului meu să-i fie la fel?

TUDORAN: Nu, nu înseamnă. Dar dacă ție în zilele noastre nimeni nu ți-a stat în cale să-ți realizezi visul, de ce te pui în calea visului lui Valeriu?

ELENA: Pentru că eu n-am visat să culeg stelele din cer.

TUDORAN: Te înșeli. Toți culegem în viață barem o stea. Și tu ai cules una. Steaua ta proprie. Deosebirea dintre tine și fiul tău este că el nu se mulțumește cu una singură...

ELENA *(amenințare și teamă maternă)*: Cu cît cazi de la mai mare înălțime, cu atît pămîntul ți se pare mai dur și-ți rupi oasele mai sigur. Și să știi, Petre, eu n-am născut copil pentru prăbușire...

(Acțiunea se mută din nou în încăperea de sus.)

VALERIU: Îi auzi?

ODPN: Da.

VALERIU *(desperare)*: Și-așa — ore, zile, săptămîni. Ca și cum n-ar exista problemă mai mare în Univers...

ODPN: Tu ești pentru ei centrul Universului.

VALERIU: Sînt patru secole de cînd Copernic...

ODPN: În problemele astea pentru mame nu există nici un Copernic. Aici sau aiurea, pretutindeni în Univers.

(În clipa asta se aud pași pe scări. Dispare lumina difuză, se aprind luminile obișnuite și în „odaia cu stele" intră Tomiță, Cornel și Mioara foarte agitați. E vizibil că, înainte de a intra în cameră, discutau între ei ceva foarte important.)

TOMA: Acum zece minute l-am văzut pe Moleculă venind încoace.

MIOARA: Să știi că vine la părinții tăi, Valeriule!

VALERIU: Asta înseamnă că nu mai avem vreme de pierdut.

MIOARA: Trebuie acționat rapid...

VALERIU *(către Tomiță)*: Ce-ai făcut? Ai fost la cooperativă?

TOMA: Fost!

VALERIU: Și?

TOMA: Ești un cap genial, mă! Pînă și renumitul Sherlock Holmes se înclină în fața ta... *(Gestul respectiv.)* Află că deducția s-a dovedit, vorba ta, ultrasuper... Numai că mai e nevoie de cîteva zile...

CORNEL: Zile? Tu ai înnebunit! Zilele sînt uneori cît secole...

TOMA: Bine, mă Schopenhauer, dacă spui tu...

VALERIU: Pricepe, Tomiță, aici e vorba de ore, poate de mi-nu-te...

TOMA: 'țeles, șefule! S-a zis: nu mai închid un ochi pînă nu... *(Pune degetul la buze, face stînga-mprejur și vrea să iasă.)*

(În clipa asta se aude soneria la ușa de jos. Toți o ascultă încordați.)

VALERIU: Asta-mi mai lipsea.
CORNEL: Ca-n Polinezia...
TOMA: Ce Polonezia, mă! Ai halucinații? Ai ajuns să confunzi strada noastră cu insula Havai...
CORNEL: Polinezienii, cînd pornesc la atac, trimit înainte un zmeu cu hîrîitoare.
TOMA: Clar: e hîrîitoarea de la zmeu... Eu am șters-o! Direcția: nord-nord-vest! *(Iese val-vîrtej.)*

(Acțiunea se mută în încăperea de jos, unde Tudoran a rămas singur în fața tablei de șah, în timp ce Elena s-a dus să deschidă.)

TUDORAN: Cine-o fi?

(Peste cîteva clipe revine Elena — vizibil contrariată — însoțită de profesorul Hariton, solemn, exagerat de politicos, mai ales față de tonul grosolan folosit de el în clasă.)

PROF. HARITON *(cu amabilitate infatuată)*: Sînt bucuros că vă găsesc acasă, tovarăşe Tudoran... Deşi e o bucurie cam... *(ezită)* cum să spun... cam nepotrivită... Nu ştiu dacă acesta e cuvîntul potrivit...
TUDORAN *(e vădit că venirea lui Hariton nu-i face nici o plăcere)*: Cuvîntul poate că n-o fi potrivit, dar momentul fără îndoială că l-aţi prins. E una dintre puţinele mele seri libere.
PROF. HARITON: Ştiu. Uzina, politehnica... Să vă spun drept, nici nu speram să vă găsesc. Şi-apoi, mă gîndeam că... *(E jenat.)*
TUDORAN *(rece)*: Spuneţi, vă ascult!
PROF. HARITON: Mă gîndeam ca nu cumva conflictul nostru de acum cîţiva ani... *(Tudoran nu răspunde.)* Mi-era teamă să nu interpretaţi cumva intervenţia mea ca un fel de...
TUDORAN *(la fel de rece)*: Inainte de a interpreta obişnuiesc să cercetez faptele...
ELENA *(merge direct la ţintă)*: S-a întîmplat ceva în clasă? Cu Valeriu?
TUDORAN *(cu o privire de repros spre Elena)*: Dar luaţi loc, tovarăşe profesor. Nimic nu ne împiedică să discutăm şezînd.
PROF. HARITON: Da, nimic... Sigur că nimic... *(Se aşază plin de sine.)*
TUDORAN: Vă ascult, tovarăşe Hariton.
PROF. HARITON: Aţi avut mult de furcă cu studenţii anului întîi, tovarăşe Tudoran?
TUDORAN *(mirat de această întorsătură)*: Ca întotdeauna. In cei cinci ani de cînd sînt la politehnică n-am avut niciodată studenţi mai buni sau mai răi. Anul întîi la chimie e un an greu...
PROF. HARITON: Cît de mult aş vrea ca şi Titi al meu să intre la chimie...

TUDORAN *(se pune în gardă)*: Și el vrea?

PROF. HARITON: Mai încape vorbă! *(Umor forțat.)* Se pătrunde însă atît de greu în fortăreața dumneavoastră inginerească...

TUDORAN: E o fortăreață ospitalieră. Cu ziduri de cărți. Nimeni din cei ce știu carte nu rămîne pe dinafară.

PROF. HARITON: Ușor de zis. Parcă dumneata nu cunoști cît de relativ e acest „a ști carte"? Ca să treci zidurile fortăreței e nevoie de un sprijin... măcar cît de cît...

TUDORAN: Un punct de sprijin și va răsturna zidul!

HARITON *(trece la atac direct)*: Fiți dumneavoastră acest punct de sprijin!

TUDORAN *(aspru)*: Dacă nu-l are-n el, e-n zadar...

(tăcere penibilă.)

ELENA *(se ridică și se plimbă nervoasă prin încăpere)*: Nu mă mai fierbeți, tovarășe Hariton, sînt mamă și trebuie să mă-nțelegeți, ce s-a întîmplat la școală?

HARITON: Nimic... Nimic deosebit... A dispărut din laborator termostatul de la frigider...

TUDORAN: Nu pricep. Ce legătură are Valeriu cu termostatul?

HARITON *(rar, sacadat)*: Veți pricepe, nu mă îndoiesc că veți pricepe. Clasa lui a fost ultima în laborator în ziua cînd a dispărut termostatul... Și el a rămas în laborator cel din urmă...

ELENA *(brusc)*: Ce vreți să spuneți? Că Valeriu...?

HARITON: Eu nu spun nimic. *(Apăsat.)* N-am încă puncte de sprijin destul de solide ca să spun ceva. *(Voit enigmatic.)* Dar se adună. Unul cîte unul. Din păcate, în asemenea cazuri punctele de sprijin poartă alt nume.

TUDORAN: Care?

HARITON: Puncte de acuzare. *(Gravitate falsă, ipocrită.)* Am venit la dumneavoastră în calitate de diriginte al clasei, de om răspunzător pentru educația fiului dumneavoastră — și nu numai a fiului dumneavoastră. *(Retoric.)* Nu putem îngădui ca în școala noastră să se propage moravuri cu totul și cu totul incompatibile cu morala omului nou.

TUDORAN *(iritare)*: Bine, dar n-aveți nici o dovadă...

HARITON: E destul faptul că a rămas ultimul în laborator, că după el n-a mai intrat nimeni acolo. *(Zîmbind.)* Dar vor mai fi și alte dovezi, tovarășe Tudoran. Din păcate, se adună... Uite, chiar azi dimineață...

ELENA *(frămîntarea îi atinge punctul culminant)*: Ce s-a întîmplat azi dimineață?

HARITON: Era în gară.

TUDORAN: Cine?

HARITON: Fiul dumneavoastră... Și mai erau vreo doi colegi de-ai lui... Au expediat la București niște valize.

ELENA: Valize?

HARITON: Da, valize... Cine știe ce alte aparate mai erau acolo, în afară de termostat! Că dacă, la vîrsta lor, au apucat-o pe panta asta...

ELENA *(izbucnește toată durerea din adînc)*: Ți-am spus, Petre, c-o să ne pierdem copilul. *(Apăsat.)* C-o să mi-l pierzi. Cu atitudinea ta de patriarh atotiertător.

HARITON *(se ridică)*: De fapt, asta am vrut să vă și comunic. Mă gîndeam că părinții trebuie să știe totul nu numai din principiu, dar și cu folos practic: poate-l descoaseți și izbutiți să aflați lucruri noi. Poate că-l convingeți să mărturisească. Păcatul mărturisit e pe jumătate iertat — eu sînt încă partizanul acestui precept în aparență demodat. Mîine va fi ședința consiliului pedagogic care va discuta acest caz fără precedent. Pînă atunci mai aveți timp...

TUDORAN *(îi deschide ostentativ ușa)*: Adio!

HARITON *(insinuant)*: La revedere, tovarășe Tudoran. *(Se oprește un moment în prag.)* Cît de legați sîntem în viață unul de celălalt: vine o clipă cînd fiecare avem nevoie de cîte un punct de sprijin, nu-i așa? La revedere! *(Iese condus de Elena.)*

(Acțiunea se mută în încăperea de sus.)

VALERIU *(care a ascultat la ușa dinspre scară)*: E lată rău, fraților...

MIOARA *(ghem de mînie)*: Canalia!

CORNEL *(scutură, cu un calm reconfortant, cîteva fire de praf de pe busturile lui Newton și Țiolkovski)*: Aha, acum am priceput...

VALERIU: Ce-ai priceput, Cornele?

CORNEL: Ce rost au aci aceste două busturi... Tocmai aceste două și nu altele. *(Pauză.)* Unul a descoperit legile gravitații, celălalt legile desprinderii de gravitate...

MIOARA *(necăjită)*: Zău, Cornele, de asta ne arde nouă acum?

CORNEL: Niciodată să nu uiți de gravitate, fetițo. Ea te ține cu picioarele pe pămînt.

MIOARA: E un șantajist ordinar, Moleculă ăsta al vostru. N-ai auzit cum l-a luat de la început pe taică-său? Politehnică, fortăreață, punct de sprijin... Nici măcar aluzii nu poți să le numești. Ar fi o denumire prea nobilă. E ca și cum ai spune unei ghinde piersică...

(Acțiunea se mută din nou în încăperea de jos, unde asistăm la o discuție în continuare.)

TUDORAN *(pe gînduri)*: Eu nu cred... Nu poate fi decît o calomnie josnică...

ELENA: Și mie inima îmi spune să nu cred... Dar parcă te poți lua întotdeauna după inimă? *(Dezlănțuire nervoasă.)* Vezi cît de greu plătim ușurința ta? Dacă n-ai să-i pui acum piciorul-n prag și ai să-l lași să meargă mai departe pe drumul ăsta, praful și pulberea o să se aleagă din viața lui... *(Tăcere.)* L-ai lăsat de capul său, ai dat frîu liber unor năluciri absurde și iată unde a ajuns... *(Tăcere.)* Dar vorbește, omule, o dată, că doar e vorba de copilul nostru, nu de un străin!

TUDORAN *(se plimbă nervos prin cameră, apoi rar și apăsat)*: Nu, nu și nu... În ruptul capului nu pot crede că Valeriu ar fi în stare de așa ceva...

ELENA: De ce ești mai dispus să-l crezi pe Valeriu decît pe profesorul Hariton?

TUDORAN: Pentru că pe Valeriu îl cunosc de optsprezece ani, iar pe Hariton ăsta al tău nici de patru. *(Aspru.)* Nu te înțeleg, Elena: crești un copil, îl hrănești, îl educi, îi închini aproape o treime din viață și, deodată, de la o vorbă aruncată de un om pornit pe vrajbă, te lași convinsă și-ncepi să-ți bănuiești neîntemeiat fiul...

ELENA: Neîntemeiat! Din nou uriașa ta naivitate îți joacă festa... Pentru mine faptele sînt mai presus de orice, Petre.

TUDORAN: Fapte? Despre ce fapte e vorba? *(Ironic.)* Cu toate că e o chestiune întîmplată într-un laborator, aceste fapte n-au fost constatate și măsurate cu nici un instrument științific. Și-apoi, să-ți spun drept, acest Hariton știi prea bine că-mi poartă de cîțiva ani sîmbetele... E un tip fără scrupule...

ELENA: De ce? Pentru că vrea să-și vadă fiul la politehnică?...

TUDORAN: Nu, ci pentru că vrea să-l vadă prin mijloace necinstite... *(Pufnește.)* Puncte de sprijin!

ELENA: Părintele care n-are ambiție să-și vadă copilul măcar cu un cap mai sus decît a ajuns el nu-și merită numele de părinte. Păcat că-n tine nu și-a făcut loc o astfel de ambiție...

TUDORAN: Să urce singur, pe picioarele lui, nu să-l tîrăsc după mine...

ELENA: Pe picioarele lui? Unde părintele n-are cap, vai de picioarele copilului...

TUDORAN: Doar la circ poți vedea un om bătrîn ținînd pe capul său, în echilibru, cîțiva vlăjgani tineri și voinici. Nici la circ un astfel de echilibru nu ține mai mult de un minut-două-trei. Și viața-i infinit mai complicată decît circul, Eleno! *(Împăciuitor.)* Dar de ce să nu stăm de vorbă și cu Valeriu? Părerea lui mă interesează cel mai mult! *(Deschide ușa și strigă.)* Valeriule!

(Acțiunea se mută din nou sus.)

VALERIU: Momentul culminant: marea explicație.

CORNEL *(îl scrutează)*: Ți-e frică?

VALERIU *(senin)*: Nu. De ce să-mi fie? N-am nimic de ascuns. În fața nimănui. *(Vesel.)* Nu-i așa, băieți? *(Iese și coboară.)*

MIOARA *(după o pauză)*: Dar, în definitiv, ce au cu Valeriu? Ce au cu voi, băieți? De ce s-au asmuțit tocmai împotriva voastră?

CORNEL *(pe gînduri)*: Știu eu?! Ba, de fapt, la drept vorbind, știu. Există, firește, un motiv pentru care Ovidiu Panaiteanu și alți cîțiva nu-l înghit pe Valeriu. Un motiv simplu: le-a luat-o înainte, și încă fără efort vizibil, fără încordare, fără scrîșnete spectaculoase... Nu toți sînt în stare să înțeleagă asta... Și, mai ales, să ierte.

MIOARA: Ce-nseamnă asta: le-a luat-o înainte? Că doar nu-i cursă de cai...

CORNEL: Ce înseamnă? Pîn' acum doi ani, cînd a venit Valeriu în clasă, Ovidiu era premiantul... Și mai era premiant — n-ai să crezi, Mioaro — căpățîna aia de Titi, băiatul lui Hariton... Că-l împingea taică-său de la spate, cu pile... De cînd a venit însă Valeriu Tudoran, au rămas de căruță. Năuci și rebegiți, ca niște bărzăuni... Nu mai au pic de autoritate-n clasă... Și-l tot pîndesc pe Valeriu — numai-numai l-or prinde cu ceva care să-l compromită. Măcar cu atîtica...

MIOARA: Am înțeles. Și Valeriu, cît se ține el de deștept, nu și-a dat seama că printre spini trebuie să umbli încălțat. Și uite, i s-a înfipt un spin în călcîi.

CORNEL *(pe gînduri)*: Totuși, nu pot să nu mă întreb: de unde o fi luat Valeriu termostatul?

MIOARA *(revoltă)*: Îndrăznești cumva să-l bănuiești? Halal prietenie!

CORNEL: A te întreba nu este decît o trăsătură obișnuită a omului normal și nu înseamnă a bănui.

MIOARA: Prietenia trebuie să excludă chiar și urma bănuielii.

CORNEL: Și totuși, de unde a apărut termostatul?

MIOARA *(zîmbind)*: Poate din cer...

CORNEL: De ce din cer și nu de pe pămînt? De pe splendidul nostru pămînt?

(Acțiunea se mută în încăperea de jos.)

ELENA *(în continuarea unui interogatoriu voit aspru)*: Deci nu ne ascunzi nimic, Valeriule? *(Pauză.)* Absolut nimic?

VALERIU *(jignit și ironic)*: Din păcate, nu pot să-ți ascund, mamă, nici măcar ceea ce aș vrea. *(Pune mîna pe clanța ușii, vrînd să plece.)*

ELENA: Ce anume?

VALERIU *(se întoarce brusc)*: Mîhnirea și durerea.

ELENA *(revoltă sinceră)*: Mîhnire și durere? Tu vorbești de asemenea sentimente? Cu care drept decît cu al aceluia obișnuit să provoace mîhnire și durere?

TUDORAN *(se apropie de Valeriu și-l prinde de mîini, privindu-l drept în ochi)*: Ascultă-mă, Valeriule! *(Pauză.)* Știi ce i-a spus Dedal lui Icar înainte de a-și lua zborul? „Să ai grijă, Icare, să ții bine drumul prin cer. De vei merge prea jos, apa îți va îngreuna aripile; de vei zbura prea sus, te va arde focul soarelui. Ține drumul după cum te voi călăuzi eu".

VALERIU *(își privește tatăl drept în ochi)*: Drumul tău l-am urmat, tată.

TUDORAN: Ești sigur?

VALERIU: Da.

TUDORAN: Și nu ți-e teamă de adîncul apelor?

VALERIU: Nu.

TUDORAN: Nici de flăcările soarelui?

VALERIU: Cu-atît mai puțin.

TUDORAN: Și nici de duritatea pămîntului?

VALERIU: Orice zbor începe și se sfîrșește pe pămînt!

TUDORAN *(ezită, apoi calm și hotărît)*: Atunci zboară, Icar!

(Valeriu îi strînge mîna emoționat și iese fără un cuvînt.)

ELENA *(durere adîncă)*: Nu-l lăsa de capul lui, Petre. O să-și frîngă aripile...

TUDORAN: Au fost specii de păsări care, nefolosindu-le de-a lungul a mii și mii de generații, și le-au atrofiat. *(Decis.)* Mai bine cu aripile frînte decît fără ele.

ELENA *(tristă)*: Eu nu-l vreau fără aripi... Dar nici cu ele frînte...

TUDORAN *(se înviorează)*: La drept vorbind, frîntul aripilor nu mai e la modă, draga mea. În primul rînd, azi nu se mai prind cu ceară. Există materiale mai durabile. Și nici Icarii nu mai sînt aceiași. *(Privind undeva, în gol.)* Sînt alții, cu totul alții. *(Brusc aspru.)* Nu ți-ai dat seama, Eleno?

C O R T I N A

(În fața cortinei. Valeriu se îndreaptă, adîncit în gînduri, spre școală. Apare într-un colț Omul de pe Planeta Necunoscută.)

ODPN: Hei, pămînteanule! *(Valeriu își continuă drumul.)* Oare vocea mea nu mai are ecou în atmosfera terestră? *(Mai tare.)* Hei, Valeriule!

VALERIU *(întoarce capul)*: Da!?! A, tu erai, prietene... Cum ți-ai mai petrecut vremea?...

ODPN: Am văzut azi un om ciudat...

VALERIU *(ironic)*: Numai unul?

ODPN: Unul deosebit de ciudat. Mișca un băț pe o cutie cu un fel de strune și scotea niște sunete prelungi, sfîșietoare... Dar ceea ce

e mai ciudat e că se-mbăta el însuși cu aceste sunete, își rostogolea ochii peste cap, ofta, gemea...

VALERIU: *Muzică...*

ODPN *(nedumerit sincer)*: Ce-i aia?

VALERIU: Cum să-ți explic? Niște sunete care-ți încălzesc sufletul... La voi nu există așa ceva? Voi nu cunoașteți arta?

ODPN: Arta? Cum să nu! Noi toți sîntem artiști. Nu există om de pe planeta noastră care să nu mînuiască la perfecție audiocromoolfactofonul...

VALERIU: Ce-i aia?

ODPN: Un instrument care te desfată prin îmbinările sale armonioase de sunete, culori și miresme...

VALERIU *(pe gînduri)*: Poate că așa ceva mi-ar alunga și mie tristețea... *(Pauză.)* Tristețe... pentru mama... pentru Carmen...

ODPN: Parcă altădată disprețuiai tristețea.

VALERIU: A altora.

ODPN: Vezi să nu ți-o disprețuiască și alții pe a ta. Ce mai e nou?

VALERIU: Hariton a convocat pentru astăzi consiliul pedagogic.

ODPN: De ce?

VALERIU: Proces. Acuzare. Apărare. După toate regulile universale și pămîntene ale judecăților. N-au decît! O să-i izbim tocmai acolo unde s-au crezut mai tari... Tomiță trebuie să vină la școală cu dovada supremă... Și atunci să vedem pe unde-or să-și scoată stimabilii cămașa... Mă înțelegi, prietene? Fără încrederea celor apropiați mă înăbuș. Încrederea pentru om e ca oxigenul.

ODPN *(ușoară ironie)*: Și eu sînt om. Trăiesc totuși fără oxigen.

VALERIU: Pentru tine e ca fluorul. Fără îndoială c-au avut încredere în tine cei care te-au trimis prin Univers în căutarea lumilor cu fluor.

ODPN: Fără îndoială. După cum n-am pic de îndoială că și-n tine au mulți încredere. Mare. Deplină. Respir-o! Justific-o! Fii tare, Valeriule! Fii tare!

(Vocea i se pierde într-un ecou puternic, parcă repetat de uriașe bolți, lumina difuză, astrală dispare, cortina se deschide și începe

TABLOUL VI

a cărui acțiune se petrece în clasa a XI-a B, deci în decorul tabloului II. E dimineață, înainte de începerea orelor. La deschiderea cortinei sînt în clasă Nicoleta și Tamara, care de-abia au intrat.)

NICOLETA: Eu nu pot în ruptul capului să cred. În ruptul capului, mă-nțelegi?

TAMARA *(timid)*: De unde poți ști?

NICOLETA *(violent)*: Știu. De o mie de ori știu!

TAMARA: Păi Valeriu de-abia de anul trecut a venit în clasa noastră...

NICOLETA: N-ai nevoie de-o viață-ntreagă să cunoști un om...
TAMARA: Mămica spune altfel: Că nu-i de ajuns nici o viață.
NICOLETA: Judecă și cu capul tău, nu numai cu al mămicăi. Aici e vorba de altceva, Tamara. *(Cu semnificație.)* Eu cînd mă duc la un concurs de atletism îmi cam știu adversarele. Știu care e mai tare și care-i mai slabă. Niciodată nu mi-a trecut prin minte să pun piedică vreunei fete care aleargă cu mine la optzeci garduri. *(Apăsat.)* Altora însă nu numai că le trece prin minte, dar o și fac, Tamara.

(Intră în clasă Carmen, vizibil tristă și îngîndurată, urmată de Ovidiu și Constantin.)

OVIDIU: Prea te pierzi în tot felul de întortocheri, ca o eroină dostoevskiană. Asemenea îndoieli și ezitări nu sînt de înțeles și *(subliniat)* mai ales de admis la un utemist. Ce fel de exemplu dai tu altora, Carmen? Dacă ea se îndoiește — vor spune alții —, de ce să nu ne îndoim și noi? Și de-aici — haosul, debandada...
CARMEN: Dacă totul ar fi atît de simplu, Ovidiule...
OVIDIU: Nu-i nimic complicat în viață, Carmen. Numai noi complicăm ceea ce este extrem de clar și de simplu.
CONSTANTIN: Sigur, ce mai, e clar și simplu ca bună ziua.
NICOLETA *(arțăgoasă)*: Ce e clar și simplu, Ovidiule? Tu chiar crezi că Valeriu a demontat frigiderul? Că el a luat termostatul?
OVIDIU: Nu importă ce cred eu. Faptele — ele nu cred, ele vorbesc, strigă, denunță. A rămas el ultimul în laborator? A doua zi s-a găsit frigiderul fără termostat? L-am văzut noi trimițînd niște valize din gară? *(Teribil, ca la descoperirea unei supreme enigme.)* L-ai auzit tu, Carmen, cu urechile tale, vorbind chiar în după-amiaza acelei zile cu Cornel și Tomiță despre termostat?

(Carmen tace.)

NICOLETA: E adevărat ce spune Ovidiu?
TAMARA: E adevărat, Carmen?
CARMEN *(șovăitor)*: Da.
NICOLETA: Dar de la o simplă vorbă aruncată în vînt, cine știe cum, nu poți lansa o asemenea acuzație. Spune-mi, Ovidiule, ce l-ar fi împins pe Valeriu să facă ceea ce susții tu cu atîta tărie că a făcut?
OVIDIU *(misterios)*: O să afli totul la vremea cuvenită. Totul, Nicoleto, absolut totul.

(În clipa aceea, intră în clasă Tomiță și Cornel.)

TOMA *(continuă o discuție începută pe drum)*: Moș Pitagora l-a repezit pe Moleculă: „Fugi, dom'le, nu mai ridica la cub o ecuație simplă". Moleculă însă o ținea morțiș: „Tovarășe Cristea, dumneata

minimalizezi faptele. Contribui astfel la crearea unei atmosfere de indisciplină". Crezi că moșul s-a speriat cumva? A izbucnit într-un rîs de credeam că se dărîmă cancelaria, nu alta...

CORNEL: Dar de unde știi, mă Tomiță, toate astea?

TOMA: Nen-tu să nu știe? Păi de ce să mai trăiesc, mă, pe lumea asta dacă n-o să știu tot ce se petrece în aer, pe pămînt și în apă?

CORNEL: Ziarist te faci, Tomiță, crede-mă pe mine...

TOMA: Nu, că n-am condei.

CORNEL: Parcă alții au? E o prejudecată, Tomiță, și nu ești tu ăla care să te-ncurci în prejudecăți. *(Încet.)* Ai făcut ce ți-a spus Valeriu?

TOMA *(la fel de încet)*: Mă jignești, Cornele? S-a culcat vreodată Sherlock Holmes pe-o ureche pînă n-a rezolvat enigma? *(Și mai încet.)* L-am adus pe Ștefan Duhu în persoană încă din zori...

CORNEL *(tare)*: Unde-o fi Valeriu? De ce întîrzie?

OVIDIU *(sentențios)*: Sînt zile cînd nu-ți vine să dai ochii cu nimeni.

CORNEL *(îl măsoară disprețuitor)*: Cu anumite persoane nu-ți vine să dai ochii niciodată. *(Către Carmen.)* Unde ne vom aduna?

CARMEN *(amărîtă)*: Aici. Directoarea a convocat ședința consiliului pedagogic aici, în clasă.

TOMA *(vesel și misterios, în același timp)*: Aici? Cu atît mai bine. Înseamnă că ițele or să se destrame chiar în fața noastră.

OVIDIU: Ești chiar atît de sigur?

TOMA: Cum te văd și mă vezi, mylord.

CORNEL *(ironic, văzînd-o amărîtă pe Carmen)*: De ce ești așa de bucuroasă, Carmen? De unde această explozie de veselie? Îți strălucesc ochii, obrajii, întreaga ființă!

OVIDIU *(agresiv)*: Și de ce n-ar fi bucuroasă? Rîdem toți pe ruinele unui mit. S-a prăbușit mitul Valeriu, pe care voi, da, voi l-ați întreținut aici în clasă timp de doi ani... Voi și unii profesori ramoliți ca moș Pitagora... Valeriu Tudoran în sus, Valeriu Tudoran în jos... Înaltele preocupări ale lui Valeriu Tudoran... sublimele succese ale lui Valeriu Tudoran...

CORNEL: Valeriu Tudoran a luat premiu la concursul de matematici pe țară — și asta tot noi am aranjat-o. Valeriu Tudoran a luat premiu la „Cine știe cîștigă?" — tot noi am influențat examinatorii...

TOMA: Mă, dar mare putere mai avem noi! Habar n-aveam, Cornele, că sîntem în stare să facem atîtea lucruri.

CARMEN *(hotărîtă)*: Are dreptate, Ovidiule. Dacă Valeriu s-a impus în fruntea clasei, n-a făcut-o în mod necinstit și nici ca să ne pună pe noi în umbră. De ce să-i negi calitățile?

CONSTANTIN: Las'că și voi l-ați umflat de parcă nu era altul mai breaz...

TOMA *(ironic)*: Tu, de pildă, Măliguță, nu-i așa?

CORNEL: *„Stultitia gaudium stulto"* — sună un vechi proverb. Sau cum s-ar spune, prostia este o bucurie pentru cel fără minte. Dragă Titi, cred că în clasa noastră tu ai motive de bucurie eternă.

(Constantin se repede la Cornel, Carmen sare să-i despartă, dar în clipa asta intră moș Onofrei.)

MOȘ ONOFREI: Ho, mă derbedeilor, ce-i aici? Maidan?

NICOLETA *(imitîndu-l)*: ...Sau, dragă doamne, școală a statului?

MOȘ ONOFREI: ...Sau, dragă doamne... *(Se oprește și amenință cu un gest semiglumeț, semiserios.)* Ce-s apucăturile astea cocoșești? Cînd intru într-a XI-a B dau de harță și bătaie... Stuchi-v-ar nițele de bătăuși! Închipuiți-vă ce-ar fi fost dac-ar fi intrat acum pe ușă tovarășii profesori? Coșcogea consiliu pedagogic!

(Intră grăbit, consultîndu-și ceasul, Valeriu.)

TOMA: Unde-ai fost, mă, pînă-acum?

VALERIU: La cancelarie. M-a chemat moș Pitagora.

CORNEL: Pentru ce?

VALERIU: Să-i spun lui Moleculă tot ce cred despre el... și despre toată manevra asta... Aflați că... Dar nici nu mi-a venit să cred!

TOMA: Ce nu ți-a venit să crezi?

VALERIU: Moleculă ăsta...

CORNEL *(îl întrerupe)*: De ce a înscenat toată murdăria?

VALERIU: Îi purta o rîcă veche lui taică-meu pentru că l-a demascat acum cîțiva ani ca plagiator nerușinat și farsor... Prin mine voia să izbească-n el...

CORNEL: Ce se-aude cu consiliul pedagogic? Se mai ține?

MOȘ ONOFREI: Ce consiliu pedagogic? Cine-a spus de consiliu pedagogic?

TOMA: Păi n-ai spus dumneata? Dacă n-a venit pînă acu', înseamnă că vine peste cîteva minute...

MOȘ ONOFREI *(hîtru)*: Ei, vezi că nu știi? Am spus: „Ce-ar fi fost dacă..." N-am spus că vine. Vezi că se întîmplă uneori ca nici Tomiță Calotescu să nu știe cîte ceva? *(Solemn.)* Ședința consiliului pedagogic nu mai are loc. *(Vrea să iasă.)*

CARMEN: Ce s-a întîmplat, moș Onofrei?

MOȘ ONOFREI *(se oprește în pragul ușii și se întoarce hîtru)*: Cum, nu v-am spus? Azi dimineață am găsit frigiderul reparat.

(Exclamații de uimire.)

NICOLETA: Cum s-a întîmplat asta? Așa, peste noapte?

OVIDIU *(veninos)*: Dumneata propagi misticismul, moș Onofrei. Doar n-or fi venit noaptea niște duhuri în laborator...

MOȘ ONOFREI *(enigmatic)*: Să știi c-a fost chiar un duh...

(Exclamații ironice.)

TAMARA *(înfiorată)*: Ce fel de duh?

MOȘ ONOFREI: Unul, Ștefan Duhu, muncitor la cooperativă. Și alaltăieri tot el a fost. L-a chemat administratorul să repare frigiderul și el a demontat, fără știrea noastră, termostatul care era

stricat. Azi în zori l-a pus la loc gata reparat. *(Cu un gest de amenințare hîtră către Valeriu și Tomiță.)* Voi ați dat de urma lui, detectivilor! Să știți că eu n-am crezut nici o clipă că Valeriu...

TOMA: Te credem, moș Onofrei, cum să nu? Dumneata crezi doar ce vezi...

MOȘ ONOFREI: Exact. Acum frigiderul merge strună, nu altceva... *(Izbucnește în rîs către Ovidiu.)* Misticism, hai! Moș Onofrei mistic? Halal... *(Iese din clasă rîzînd.)*

(Toți, în afară de Carmen, Ovidiu și Constantin, se adună în jurul lui Valeriu și-l îmbrățișează, aproape înăbușindu-l.)

TOMA *(către Ovidiu, agresiv)*: Ce zici, mă, ce ți-e și cu duhurile astea! Îți strică socotelile cînd nici nu te-aștepți.

CORNEL: Dacă păcătosul ar fi capabil să roșească, n-ar mai fi păcătos...

VALERIU: Și dacă filozofii ar fi în stare să tacă, n-ar mai fi filozofi...

CARMEN: Valeriule, crede-mă, eu...

VALERIU: Știu. Te-ai lăsat indusă în eroare, ai dat crezare unor păreri străine, te-ai lăsat influențată etc. etc.

CARMEN: Nu, nu asta am vrut să spun. Cu totul altceva. Eu... eu nu-ți mai merit prietenia. *(Izbucnește în lacrimi și fuge din clasă.)*

VALERIU *(o notă caldă în glas)*: Carmen! *(Se repede în urma ei, dar, în prag, se ciocnește de Hariton.)*

HARITON *(aferat se îndreaptă spre Valeriu cu brațele deschise)*: Dragul meu Tudoran, nici nu-ți închipui cît de fericit sînt! Parcă mi-ai luat o greutate de pe inimă. Cum se putea oare ca mîndria clasei noastre, cel mai bun elev al nostru să fie măcar bănuit de o așa... nici nu știu cum să-i spun...

VALERIU: Spuneți-i oricum, că tot n-are nici o importanță.

(În timp ce Hariton continuă să vorbească cu o gesticulație exagerată, Cornel discută într-un colț cu Toma.)

CORNEL: Cîtă dreptate avea La Bruyère...

TOMA: Mă, la tine toți au dreptate...

CORNEL: Nu chiar toți. Să știi însă că La Bruyère chiar avea atunci cînd spunea că ipocriții nu numai că-i disprețuiesc pe ceilalți, dar se disprețuiesc și pe ei înșiși. Eu, totuși, ceva nu-nțeleg...

TOMA: Păi se putea? Dac-ai fi-nțeles tu tot, s-ar fi răsturnat lumea.

CORNEL: S-o răsturna, nu s-o răsturna lumea, nu știu, dar totuși nu-nțeleg de unde a făcut rost Valeriu de termostat...

TOMA *(izbucnește într-un hohot de rîs, apoi își pune repede palmele peste buze ca să nu fie observat)*: Cum? N-ai aflat încă? Mioara...

CORNEL: Ce — Mioara?

TOMA: La magazinul unde lucrează Mioara s-a înlocuit frigiderul cu unul nou... Știi doar că ei avuseseră acolo un frigider mare, pu-

ternic. Mioara a rugat să i se dea termostatul, în loc să fie aruncat la fiare vechi. *(Retoric.)* Pentru o valoroasă operă științifică...

CORNEL: Și au crezut-o?

TOMA: Dar ce, crezi că peste tot ai de-a face cu de-alde Hariton? Numai ăsta, cînd i-a vorbit Valeriu de ideea lui și i-a propus s-o realizeze întreaga clasă, l-a luat în rîs... Apoi i-a înscenat povestea cu termostatul... Iar acum, uite la el!

CORNEL *(pe gînduri, privind pe fereastră)*: Uite, Tomiță, au înflorit salcîmii și noi nici nu i-am văzut... *(Cu puțin necaz.)* Am trecut pe lîngă primăvară cu ochii închiși...

TOMA *(greu să-i strici buna dispoziție)*: Noroc că ea a trecut pe lîngă noi cu ei deschiși... Și ne-a văzut, mă, ne-a văzut... Și i-a plăcut de noi, că sîntem băieți veseli... și nițel zurbagii... și o leacă îndrăzneți...

CORNEL *(visător, nostalgic)*: Este un parfum, Tomiță, simți? Și o lumină că... *(Nu găsește cuvinte.)*

TOMA: ... Că-ți vine să zbori...

CORNEL *(poză filozofică, cu un gest înfipt comic în frunte)*: Menirea omului e să zboare... *(Cu gest spre Hariton, Ovidiu, Constantin.)* Iar a bolovanilor...

TOMA: Cum, mă, și bolovanii au vreo menire pe lumea asta?

CORNEL: Da. Să cadă la fund. *(Vesel, exuberant.)* Bîldîbîc!

(Intră în clasă directoarea, prof. Cristina Trandafiroiu, vizibil emoționată, cu un plic în mînă. Se face bruse tăcere, în presimțirea unui lucru neobișnuit și neașteptat.)

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU: Elev Tudoran Valeriu, te felicit. Și pe voi, Scurtu Cornel și Calotescu Toma... *(Amenințare glumeață cu degetul.)* Numai cu misterul nu mă prea împac...

HARITON: Felicitări? Pentru ce?

PROF. CRISTINA TRANDAFIROIU *(rece)*: Unora, tovarășe Hariton, li se cuvin felicitări, iar altora... *(apăsat)* dimpotrivă... *(Nu-l mai ia în seamă.)* Această scrisoare, dragii mei, am primit-o chiar adineauri. *(Își pune ochelarii, vrînd să capete un aer mai profesoral, și citește cu vocea înfiorată de emoție.)* „Moscova, 19 mai. Directorului Școlii medii nr. 2. Stimate tovarășe director. Din partea Prezidiului Academiei de științe a U.R.S.S., vă rog să transmiteți cele mai călduroase mulțumiri grupei de elevi din clasa a XI-a B, alcătuită din Tudoran Valeriu, Scurtu Cornel și Calotescu Toma, care, împreună cu tovarășa Ionașcu Mioara, funcționară comercială, ne-au trimis în dar *(pauză de tensiune)* un costum de astronaut pentru prima expediție umană în Lună. Acest costum vădește o concepție originală și interesantă, rezolvînd, de pildă, problema călătoriei pe o planetă cu atmosferă de fluor. Firește că în ce privește realizarea practică

a costumului mai sînt încă multe lucruri de făcut. Dar, după ce va fi pus la punct în laboratoarele noastre, costumul va fi folosit în prima expediție în Lună, care va porni de pe cosmodromul nostru peste cîteva săptămîni". *(Pauză plină de o tăcere parcă electrizată.)* Acum e-acum... Ascultați: „Drept mulțumire pentru acest dar, în care vedem o expresie minunată a dragostei tineretului din țara dumneavoastră pentru știință, Prezidiul Academiei a luat hotărîrea să invite a lua parte la acest prim zbor în Lună pe unul dintre creatorii costumului. Așteptăm să ne comunicați numele tînărului astronaut. Cel ales va trebui să sosească pînă într-o săptămînă la Moscova, spre a fi supus unor probe de rezistență și spre a începe antrenamentul în vederea expediției. Semnat *(Rar.)* Președintele Academiei de științe a U.R.S.S."

(După cîteva clipe de liniște copleșitoare, clasa izbucnește în urale puternice, înconjurîndu-i pe cei trei și ridicîndu-i pe brațe. Uralele continuă reluate de alte voci și prelungindu-se, în timp ce cade

C O R T I N A

spre a se ridica îndată pentru

E P I L O G U L

care se petrece în gara orașului, unde sute de elevi și alți cetățeni salută cu urale plecarea astronautului Valeriu Tudoran.)

TOMA *(se apropie de el și-i strînge mîna cu sinceră emoție)*: Vezi, mă, Valeriule, să nu ne faci de rîs acolo, pe Lună, că sîntem cu ochii pe tine... Ce, crezi cumva c-o să-mi dezlipesc ochii de pe telescop?

VALERIU *(cel puțin la fel de emoționat)*: N-o să mă vezi, Tomiță. E prea departe.

TOMA: Uitați-vă la el! Cică n-o să-l văd... O să te văd, Valeriule. O să fac eu un telescop special...

CORNEL: Dacă nu cu ochii, Valeriule, o să te vedem cu inima. Nu există telescop mai puternic. *(Cu à propos.)* Nu-i așa, Mioaro?

MIOARA *(se roșește și încearcă să-și înfrîngă emoția)*: Valeriule, pune-ți bine costumul. Vezi să fie bine etanșat: cu gerul de pe partea cealaltă a Lunii nu-i de glumit. Minus 160 de grade.

ELENA *(scoate din poșetă un fular gros)*: Ia-l, Valeriule. O să-ți prindă bine. *(Ceilalți izbucnesc în rîs.)* Și chiar dacă n-o să ai nevoie de el, totuși ia-l! Să-ți amintești de noi...

(În clipa aceasta apare gîfîind profesorul Onoriu Cristea, cu o ramură de măr)

PROF. CRISTEA: Ia-o, țîncule! *(Își înfrînge greu emoția.)* S-o sădești undeva, pe-acolo, prin Cosmos... Și chiar dacă n-o s-o sădești,

să-ţi aminteşti de noi, de planeta care ţi-a fost leagăn... şi... Spre infinit, ţîncule, spre infinit!

TUDORAN *(se apropie de fiul său, îl măsoară de parcă acum l-ar vedea întîia oară, apoi simplu)*: Zboară, Icar! Al tău e cerul!

(Se aude şuieratul locomotivei. Valeriu se urcă pe scara vagonului. Mulţimea din gară izbucneşte din nou în urale. Deodată uralele se întrerup brusc. Oamenii rămîn încremeniţi, ca într-un tablou, şi în liniştea nefirească ce s-a aşternut, într-o lumină devenită subit difuză, înaintează spre vagon Omul de pe Planeta Necunoscută).

ODPN: Salut, colega!
VALERIU: Te-am aşteptat, Mgipeslitaricovistamilinasti.
ODPN: Şi ţi-ai putut închipui c-am să lipsesc? *(Zîmbeşte.)*
VALERIU: Nu.
ODPN: Eşti gata?
VALERIU: Sînt.
ODPN: Ştii bine că un zbor spre aştri nu-i o plimbare pe bulevard?
VALERIU: Ştiu.
ODPN: Ştii că te vei simţi, în primele momente de la decolare, de cîteva ori mai greu decît eşti pe Pămînt — de patru sute, de cinci sute, de şase sute de kilograme —, c-ai să te crezi sufocat, că pe trupul tău vor curge rîuri de sudoare, c-or să ţi se împăienjenească ochii, c-or să-ţi atîrne pleoapele ca nişte bolovani?
VALERIU: Ştiu.
ODPN: Ştii că la un anumit moment o să rămîi fără urmă de greutate, c-o să-ţi pierzi capacitatea de orientare, că timp de ore n-ai să te mai poţi bizui pe simţurile umane de care eşti atît de mîndru?
VALERIU: Ştiu.
ODPN: Ştii c-ai să fii înconjurat de uriaşele primejdii ale spaţiului necuprins, că în calea ta se vor ivi meteoriţi cu viteză de bolizi, că te vor întîmpina formidabilele raze cosmice cu putere ucigătoare, că pretutindeni va fi ori cu mult mai cald ori cu mult mai frig decît poate suporta fragilul tău corp uman?
VALERIU: Ştiu.
ODPN: Eşti gata să suporţi cea mai teribilă dintre teribilele primejdii care-l înconjură pe om acolo, în Univers — singurătatea? Să te pomeneşti, poate, singur — naufragiat fără nădejde — pe o stîncă zgrunţuroasă pierdută în tristeţea peisajului lunar? Să nu vezi luni de zile nici o plantă, nici o floare, nici un animal?
VALERIU: Sînt gata.
ODPN: Eşti emoţionat?
VALERIU: Altfel n-aş fi om.
ODPN: Primeşte sărutul meu... sărutul astrului meu îndepărtat... sărutul Cosmosului...

(O îmbrăţişare ciudată are loc între cei doi cosmonauţi.)

VALERIU *(pe gînduri)*: Răspunde-mi, te rog, la o întrebare!
ODPN: Răspund.

VALERIU: Exiști într-adevăr sau ești numai un rod al închipuirii mele?

ODPN: La întrebarea asta nu-ți voi răspunde eu, ci *(arată spre spectatori)* ei.

VALERIU *(insistență plină de emoție)*: Spune-mi, totuși, te rog, cine ești?

ODPN *(ușor amuzat)*: Cum cine sînt? Mgipeslitaricovistamilinasti... Omul de pe Planeta cu Fluor... *(Zîmbind cald.)* Și mai sînt cineva...

VALERIU: Cine?

ODPN *(același zîmbet care-i înfrumusețează tot mai vizibil trăsăturile)*: Cornel... Și Mioara... Și Tomiță... Și profesorul Cristea... Și tatăl tău... *(Arată spre sală.)* Și ei... *(Pauză densă, apoi apăsat.)* Și mai ales... *(Se oprește, îl privește cu neobișnuită căldură.)*

VALERIU: Mai ales?...

ODPN: Tu!... Da, tu, Valeriule... *(Arată spre sală.)* Te îndoiești oare că vor ști să desprindă din tot ce s-a petrecut aici, în fața lor, esențialul?

VALERIU *(scrutează cu atenție sala, apoi ferm)*: Nu, nu mă îndoiesc.

ODPN: Mai ai ceva să le spui?

VALERIU *(către sală)*: Nimic altceva decît fericirea, extraordinara fericire de a fi contemporanul vostru, mesagerul vostru. Cu flacăra voastră în inimă voi înfrunta toate obstacolele și primejdiile Universului. Cu chipul vostru în priviri voi păși pe solul încă neatins al Lunii. La revedere, dragii mei pămînteni!

O VOCE TUNATOARE DIN SALĂ: Drum bun, scumpul nostru astronaut!

(In clipa aceasta lumina difuză, împreună cu Omul de pe Planeta Necunoscută, dispar; revedem pe scenă peronul gării în lumina clară a zilei de primăvară, mulțimea începe din nou să se miște, răsună urale înzecite în mijlocul cărora se distinge cîte un: „Drum bun!" puternic, apoi Valeriu se urcă în vagon, se aude țăcănitul roților trenului care, încetul cu încetul, se preface în șuieratul prelung și atît de caracteristic al unei rachete ce sfîșie scoarța atmosferei terestre.

Cu aceasta, spectacolul s-ar putea termina. Dar [există și aici, ca și pretutindeni, atotputernicul „dar"] regizorul îl mai poate prelungi cîteva minute rulînd pe ecranul coborît rapid cîteva secvențe din filmul științifico-fantastic al studiourilor sovietice despre zborul în Lună.

In orice caz, autorul își îngăduie, cu voia dumneavoastră, să tragă pentru ultima oară

C O R T I N A)

Tiparul: Combinatul poligrafic Casa Scînteii „I. V. Stalin"

2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

i.m. Pompilu

Au scanat, corectat, prelucrat.

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică
sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire,
muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea
să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
evilgheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nid68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

APARE DE DOUĂ ORI PE LUNĂ - PREŢUL 1 LEU